

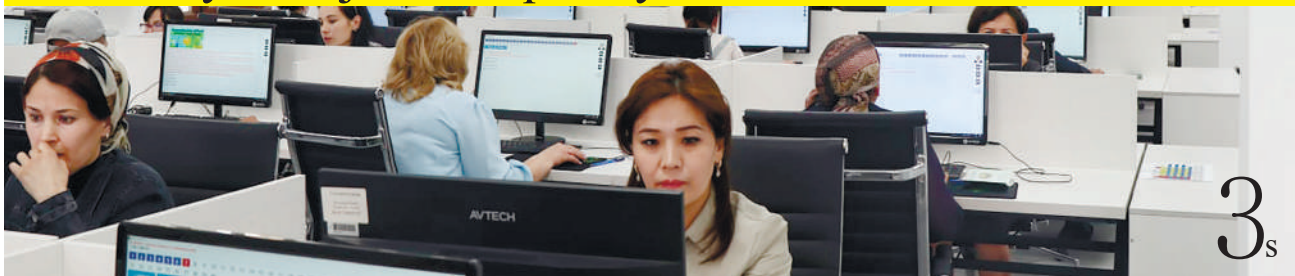

milliy tiklanish

Adadi – 5 263

www.mtgazeta.uz | fb.com/milliytiklanish.gazetasi | t.me/milliy_tiklanish_gazetasi

PEDAGOGLAR attestatsiya natijalarini qanday bilishi mumkin?

SOS: Bizga yangi platforma kerak!

TO'QIMACHILIKDA yangi tizim yaratiladi

Tamaki hamda nikotinni iste'mol qilish moslamalari, elektron sigaretalar, tamakini qizdirish tizimlari, ayrim turdagi tamaki mahsulotlari, jumladan, chilimlarni taqiqlash masalasi yana kun tartibiga chiqdi. Ayni paytda Sog'liqni saqlash vazirligi tashabbus qilgan ushbu qonun loyihasi «regulation.gov.uz» portalida keng muhokama qilinmoqda. Tahlilchilarning fikricha, 3-apreldan 18-aprelgacha portalg qo'yilgan qonun muhokamasida 170 nafar kuzatuvchi takliflar bergan. Eng qizig'i, taklif berganlarning aksariyati Qonun loyihasiga mutlaqo qarshi ekanliklarini

Shundan kelib chiqib, partiyamiz elektron sigaretalar, umuman, inson sog'ligiga zarar keltiradigan har qanday mahsulotlarni iste'mol qilish, ishlab chiqarish hamda sotishni butunlay cheklash taklifini ilgari surib kelmoqda. Ushbu og'riqli masala haqida gap ketganda partiya yetakchisi Alisher Qodirovning 2021-yilning noyabr oyida aytgan bir fikrini esga olish o'rinli deb hisoblaymiz. «Dunyoning 32 mamlakatida elektron sigaretalar cheklangan ekan, nima uchun biz cheklamasligimiz kerak?! Mutaxassislar uning genofondga jiddiy ta'sir ko'rsatishini aytmoqda. Kim nima desa desin, ushbu qonun loyihasiga elektron

Partiya dasturi asosida

2023 -yil tahlillariga ko'ra, elektron sigaretalarni chekuvchi o'smirlar va yoshlar salmog'i katta yoshdagilarga nisbatan uch barobar ko'p. Eng achinarlisi, maktablarning yuqori sinf o'quvchilari orasida elektron sigaretalarga qiziqish kuchaygan. Xususan, 26,6 ming o'g'il bola va 8,6 ming nafar qiz chekishga moyil.

QONUN LOYIHASIGA ELEKTRON SIGARETALARNI QAT'IY TAQIQLASH BO'YICHA CHEKLOV KIRITILMAS EKAN, UNGA

QARSHI OVOZ BERAVERAMIZ!

bildirganlar. Ma'lum bo'lishicha, qarshi ovoz berganlar asosan tadbirkorlar va o'rta yoshli fuqarolardir. Shu o'rinda «Sog'lom Hayot.uz» telegram kanalida e'lon qilingan «Siz elektron sigaretalarni sotilishini ta'qiqlaydigan qonunni qo'llab-quvvatlaysizmi?» tarzidagi so'rovnomada esa aksincha, 2100 ga yaqin ishtirokchining 1412 nafari HA, 583 nafari esa YO'Q deb javob berganini aytish joiz. Xabaringiz bor, «Milliy tiklanish» demokratik partiyasining 2020 – 2024-yillarga mo'ljallangan Saylovoldi dasturida millat genofondini saqlash, oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlashni yanada kuchaytirish, yoshlar orasida sog'lom turmush tarzini qaror toptirish bo'yicha bir qator vazifalar belgilab olingan.

sigaretalarni qat'iy taqiqlash bo'yicha cheklov kiritilmas ekan, biz ushbu qonunning qabul qilinishiga qarshi ovoz beraveramiz!». O'shanda ushbu taklif deputatlar tomonidan bir ovozdan qo'llab-quvvatlanib, qonun loyihasidagi «bo'shliq»ni to'ldirish uchun qo'mitaga qaytarishga qaror qilingan edi. Ammo «Milliy tiklanish»ning bu taklifi Oliy Majlis Qonunchilik palatasining yalpi yig'ilishda yetarlicha ovoz ololmadi. Faqat jamoat joylarida chilim va elektron sigaretalarni chekish taqiqlandi, xolos.

3 Davomi -sahifada

2 AYOLLAR «MILLIY TIKLANISH»NI TANLAMOQDALAR

Toshkent shahar hokimining yoshlar siyosati, ijtimoiy rivojlantirish va ma'naviy-ma'rifiy ishlar bo'yicha o'rinbosari Durdona Rahimova «Milliy tiklanish» demokratik partiyasi a'zoligiga qabul qilindi.

5 TARBIVAVIY KONTENTGA EHTIYOJ KATTA, CHUNKI...

Bir-ikki bor xususiy telekanallardagi "tarbiyaviy" teleseriallarni tanqid qilgandim. Endi e'tibor bersam, o'zbek televideniyesida bunday ruhdagi teleshoular ko'payib ketibdi – deyarli har bir xususiy kanalda bor, davlat kanallarida esa bu mavzu asosan turli ko'rsatuvlar doirasida ko'tariladi.

7 SO'NGAN YULDUZ FIG'ONI

...olovdek yonib o'chgan, aniqrog'i, qasddan so'ndirilgan yana bir yulduz qismati ayanchli yakun topgan. Yillar o'tib nomlari oqlangan bo'lsa-da, stalincha qatag'on siyosati o'zbek xalqiga yetkazgan ma'naviy, ilmiy zararini hech bir tovon bilan qaytarib bo'lmaydi...

3-sahifa

2021 – 2023-yillarda mamlakatimizga qiymati 28,5 mln. dollarlik

5,4

mln. dona elektron sigaretalar import qilingan bo'lib, bu ko'rsatkich avvalgi yillarga nisbatan 80 baravarga oshgan. Tahlillarga ko'ra, elektron sigaretalarni chekuvchi o'smirlar va yoshlar salmog'i katta yoshdagilarga nisbatan uch barobar ko'p. Eng achinarlisi, maktablarning yuqori sinf o'quvchilari orasida elektron sigaretalarga qiziqish kuchaygan. Xususan, 26,6 ming o'g'il bola va 8,6 ming nafar qiz chekishga moyil.

«MILLIY TIKLANISH»

ANONSLAR

AHOLINING BIZNES TASHABBUSLARINI QANDAY MOLIYALASHTIRAMIZ? 2s

SAYLOVLAR ARAFASIDAGINA

UYG'ONISH

SAYLOVCHI ISHONCHIGA XIYONAT DEGANIDIR 4s

AHOLING BIZNES TASHABBUSLARINI QANDAY MOLIYALASHTIRAMIZ?

Yoki Prezident qarori bilan bir qator muammolarga yechim topilgani xususida

Nazir SABIROV,
Oliy Majlis Qonunchilik
palatasi deputati

Yangi O'zbekistonning keng ko'lami islohotlari negizida aholining tadbirkorlik tashabbuslarini qo'llab-quvvatlash, ular tomonidan ishlab chiqilgan loyihalarni amalga oshirishga moliyaviy ko'maklashish, eng asosiysi fuqarolarimizning daromadli mehnat bilan bandligini ta'minlash mexanizmlarini yanada takomillashtirish, mahallabay ishlash tizimini yangi bosqichga olib chiqish orqali kambag'allikni qisqartirish kabi juda dolzarb masalalar mujassamdir.

Joriy yilda Davlatimiz rahbarining hududlarga tashriflari chog'ida aholi bandligi, doimiy ish o'rinlari tashkil etish, barcha turdagi tadbirkorlikni keng rivojlantirish masalalari asosiy mavzu bo'lgani ham shundan. Tadbirkorlarimiz yaxshi biladilar, joriy yilning 2-aprelida kuni O'zbekiston Respublikasi Prezidentining «Oilaviy tadbirkorlikni rivojlantirish dasturlari doirasida aholining biznes tashabbuslarini moliyalashtirishni takomillashtirishga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida»gi 149-Qarori qabul qilindi. Bu qaror bilan aholi bandligini ta'minlash, yangi ish o'rinlari tashkil etish orqali daromad topishga qaratilgan faoliyatni moliyaviy qo'llab-quvvatlash borasidagi tadbirlar tizimini ham belgilab berdi, deyish mumkin.

Jumladan:
– 2024-yilda oilaviy tadbirkorlikni rivojlantirish dasturlari doirasidagi loyihalar avvalgi yillarda ajratilgan kreditlarning so'ndirilishi va qo'shimcha mablag'lar yo'naltirilishi hisobidan moliyalashtirilishi;
– dasturlar doirasida so'ndirilgan kreditlar hisobidan shakllangan resurslar birinchi navbatda mazkur hududdagi loyihalarni moliyalashtirishga yo'naltirilishi;
– loyihalarni

moliyalashtirish uchun maqsadli jamg'armalar hamda Tiklanish va taraqqiyot jamg'armasining resurslari tijorat banklariga Markaziy bankning asosiy stavkasida joylashtirilishi;
– Markaziy bankning asosiy stavkasi pasaytirilgan taqdirda, resurs mablag'lari va kredit bo'yicha foiz stavkasi mutanosib ravishda pasaytirilishi, oshirilgan taqdirda esa o'zgarishsiz qolishi belgilab qo'yildi.

rivojlantirishning bir nechta yo'nalishlarida (parrandachilik, quyonchilik, chorvachilik, asalarichilik, baliqchilik va ixcham issiqxona) foydalanishi uchun;
– yer maydoni 10 sotixdan ortiq bo'lgan tomoqqa yer egalariga va ijarchilarga 50 mln. so'ngacha garovsiz;
– 10 sotixli ixcham issiqxonalarini barpo etish va baliqchilik faoliyatini tashkil etish uchun 100 mln. so'ngacha garovsiz ajratiladi.

asosan AT «Xalq banki» va «Mikrokreditbank» ATB lari tomonidan ajratilishini alohida ta'kidlash lozim. Yana bir gap: mahallabay ishlash va tadbirkorlikni rivojlantirish agentligi vakolatli banklar bilan birgalikda 2024-yil 1-iyuldan boshlab mahallalarda dasturlar doirasida ajratilgan kreditlardan maqsadli foydalanilishi borasida monitoring va ularning samaradorligini baholash mexanizmini joriy etadi. Mahallaga biriktirilgan bank va hokim yordamchisi mahalladagi kreditlar hisobiga amalga oshirilayotgan oilaviy tadbirkorlik loyihalarining natijadorligi uchun teng manfaatdorligi va javobgar bo'lishini ham alohida ko'rsatib o'tish joiz. Bu mahallada yashovchi aholining to'liq ish bilan band bo'lishi, o'z tadbirkorligini yo'lga qo'yishi, uni kengaytirish orqali qo'shimcha daromadga ega bo'lishi uchun qulay sharoit yaratib beradi, albatta. Natijada, mahalladagi ijtimoiy-iqtisodiy holat yaxshilanadi, doimiy daromad manbaiga ega bo'lmagan va ishsiz aholining bandlik darajasi, oilalarning daromad manbalari, tomoqqa yerlaridan foydalanish holati o'zgarib, kishilarda daromadli mehnatga bo'lgan intilish oshadi. Shuningdek, mahallalarda tadbirkorlikni rivojlantirishning ichki imkoniyatlari, tadbirkorlik bo'yicha ixtisoslashuv va mehnat resurslarini inobatga olgan holda, uni rivojlantirishga turkni bo'ladigan omillar va yo'nalishlarni moliyalashtirish orqali ularni ishga solish hamda mahallalarning iqtisodiy rivojlanishi ta'minlanadi.

MAHALLABAY ISHLASH VA TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISH AGENTLIGI VAKOLATLI BANKLAR BILAN BIRGALIKDA 2024-YIL 1-IYULDAN BOSHLAB MAHALLALARDA DASTURLAR DOIRASIDA AJRATILGAN KREDITLARDAN MAQSADLI FOYDALANILISHI BORASIDA MONITORINGI VA ULARNING SAMARADORLIGINI BAHOLASH MEKANIZMINI JORIY ETADI.

Shuningdek, 1-apreldan boshlab dasturlar doirasida kreditlar o'zini o'zi band qilgan jismoniy shaxslarga ajratilishini, shuningdek, asosiy ish joyiga ega shaxslar bundan mustasno ekani, ya'ni ishlab turgan aholiga ushbu kreditlar ajratilishi nazarda tutilmagan. Ishsiz aholi bandligini ta'minlash uchun quyidagi tartibda kreditlar ajratiladi, xususan:
– 33 million so'ngacha, bir yildan so'ng ushbu qarz oluvchining tadbirkorlik faoliyati samaradorligi, qarzning maqsadli ishlatilganligi hamda zaruratga qarab guruh kafilligi (kamida 3 nafar fuqaro) bilan qo'shimcha 50 mln. so'ngacha revolver asosida;
– ushbu kreditlardan tomorqani

Yana bir jihat: bu chorvachilikni rivojlantirish yo'nalishida kreditlar tuman veterinariya bo'limi tomonidan identifikatsiya qilingan (birkalash usuli) va haqiqatdan yetkazib berilgan chorva mollarini (qoramol, qo'y, echki) sotib olishga, aholi tomorqasida biznesni yo'lga qo'yish uchun o'zlarining ichki imkoniyatlaridan foydalangan holda tadbirkorlik qilishni istagan aholiga issiqxona qurish, chorva mollarini boqish, tomorqaga mavsumiy ekinlar ekish uchun kreditlar biriktirilgan bank va hokim yordamchisining ushbu tadbirlar amalga oshirilishi borasidagi kafilligi asosida naqd pulda berilishi mumkinligi ham belgilab berildi. Ushbu kredit resurslari

✓ Munosabat

✓ Partiya faoliyatidan

SANOATDA ENG KO'P ISH O'RINLARI YARATGAN SOHA MUAMMOLARI MUHOKAMA QILINDI

Kecha Prezident Shavkat Mirziyoyev raisligida o'tgan videosektor yig'ilishida to'qimachilik sohasida eksport va investitsiya hajmlarini oshirish chora-tadbirlari muhokama qilinib, «xomashyodan tayyor mahsulotgacha» tizimini yaratishga qaror qilindi.

Qayd etish kerakki, o'tgan yili yurtimizda to'qimachilik va tikuv-trikotaj mahsulotlari ishlab chiqarish 94 trillion so'mga yetib, so'nggi 7 yilda 4,2 baravar oshgani aytiladi. Eksport esa 3,1 milliard dollarni tashkil qilgan.

E'tiborlisi, to'qimachilik tarmog'idagi 6 mingdan ziyod korxonada eng ko'p ish o'rinlari yaratgan ham, eng ko'p aholini band qilib turgan soha ham bu to'qimachilikdir.

Jumladan, kelgusida yirik to'qimachilik korxonalarining filiallarini mahallalarda tashkil qilish amaliyoti kengaytirilishi ta'kidlandi. Bu korxonada uchun

ortiqcha vaqt va xarajatni kamaytiradi. Buning uchun yangi standartlar joriy qilish yoki sertifikat olish shart bo'lmaydi.

Hozir bizda 1 million 300 ming tonna tolani qayta ishlash quvvati bor. Keyingi 2 yilda yangi loyihalar hisobiga ushbu quvvatlar 1,5 million tonnaga yetkazilishi rejalashtirilyapti. Bunday sharoitda yakka yagona to'g'ri yo'l – paxta yetishtirish tannarxini kamaytirish va hosildorlikni oshirishdir. Shu bois, bundan buyon hududlarda qayta ishlashni birinchi va ikkinchi zanjiri bo'lgan to'qimachilik korxonasi paxta xomashyosini fermerdan bozor narxida sotib olish imkoniyati yaratiladi.

Yig'ilishda tadbirkorlarning to'qimachilik korxonalarini qurish, qo'shilgan qiymat solig'ini bir kunda qaytarish amaliyotini kengaytirish, eksportoldi kreditlar olishni soddalashtirish, arzon moliyaviy resurslar ajratish, milliy mahsulotlarni ommalashtirish bo'yicha muammo va takliflarni chuqur o'rganib, amaliyotga joriy etish, zarur bo'lsa, qonunchilikni takomillashtirish yuzasidan ham vazifalar belgilandi.

Klasterlar uyushmasi va To'qimachilik uyushmasini birlashtirib, yagona «xomashyodan tayyor mahsulotgacha» tizimini yaratish taklifi esa eng muhim masalalardan biri bo'ldi deyish mumkin. Uyushmaning asosiy vazifasi klasterlar va to'qimachilik korxonalariga mahsulot, investitsiya, eksport va ish o'rinlarini ko'paytirishga ko'maklashish, brendlar bilan ishlashning yaxlit tizimini yo'lga qo'yish, xalqaro sertifikatlariga ega eksportchilar sonini oshirish, yetakchi soring, brend va riteylerlarni jalb etishdan iborat bo'lishi ta'kidlandi.

Xulosa o'rnida shuni aytish joizki, to'qimachilik sanoatini rivojlantirish eng avvalo, bandlikni oshirish, aholi farovonligini ta'minlash, kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash va rivojlantirish orqali ijtimoiy masalalarni ham tez hal qilish imkonini beradigan sohadir. Shuning uchun ham ushbu sohaga birlamchi e'tibor qaratilayotir.

Farhod ZAYNIYEV,
Oliy Majlis Qonunchilik
palatasi deputati

Ayollar «Milliy tiklanish»ni tanlamoqdalar

Toshkent shahar hokimining yoshlar siyosati, ijtimoiy rivojlantirish va ma'naviy-ma'rifiy ishlar bo'yicha o'rinbosari Durdona Rahimova «Milliy tiklanish» demokratik partiyasi a'zolariga qabul qilindi.

Partiya Markaziy kengashi raisi o'rinbosari Feruza Muhamedjanovaning ta'kidlashicha, bugun xotin-qizlar oddiy saylovchidan faol saylanuvchiga aylanishlari kerak. Zero, siyosat bugun ham xotin-qizlar uchun begona soha emas. Yaqindagina «Ayollar qanoti» tomonidan opa-singillarimiz uchun kvotalarni oshirish bo'yicha bir qator takliflar ilgari surgan edik. Bugun esa aynan ana shu taklifni hayotga tatbiq etish uchun harakat qilyapmiz. Quvornalisi, Markaziy kengashdagi a'zolar uchun va partiya boshqaruvidagi vakillik organlarida xotin-qizlar ulushi, ularning qarorlar qabul qilish jarayonidagi ishtiroki kengayib boryapti.

Dastlabki xulosalarga ko'ra, partiya a'zolari tarkibida va vakillik organlarida ilmiy darajaga ega, faoliyatida muntazam o'sish kuzatilgan ayollar soni tobora ko'payib borayotir. Bugun davlat boshqaruvi tizimidagi rahbar ayollarning TOP-40 reytingida munosib o'rin egallab turgan Durdona Rahimovaning partiya safiga kirishi ham yuqoridagi fikrlarni isbotlashi mumkin.

«Milliy tiklanish» men uchun katta maydon yaratadi, albatta. Va, bu mas'uliyatli vazifani sidqidildan ado etishda bor kuch-g'ayratimni safarbar etaman. Zero, partiyaning yoshlar, ta'lim-tarbiya hamda milliy qadriyatlarga asoslangan gender tenglikni ta'minlash masalasidagi g'oyalarni ayol, ona, rahbar sifatida to'la qo'llab-quvvatlayman. O'ylaymanki, biz bu borada manfaatli qarorlarni qabul qilishga erishamiz, – dedi Durdona Rahimova. – Zero, birlashib, katta kuchga aylanamiz.

Alisher ARIPOV tayyorladi.

QONUN LOYIHASIGA ELEKTRON SIGARETALARNI QAT'IIY TAQIQLASH BO'YICHA CHEKLOV KIRITILMAS EKAN, UNGA

QARSHI OVOZ BERAMIZ!

(Boshlanishi 1-sahifada)

Jamoatchilik muhokamasiga qo'yilgan navbatdagi loyihada esa «Insonning sha'ni va qadr-qimmatini uchun» tamoyili hamda dunyo hamjamiyatining ilg'or tajribasidan kelib chiqqan holda aholi, ayniqsa, bolalar va o'smirlarning hayoti va sog'lig'i, millat genofondini, ona tabiatimizni «zamonaviy» nikotin va tamaki mahsulotlaridan himoya qilish zarurligidan kelib chiqib, qat'iiy ma'muriy va jinoiy javobgarlik belgilash taklif qilinyapti.

Xususan, tamaki hamda nikotinni iste'mol qilish moslamalari, elektron sigareta va chilimlarni ishlab chiqarish, tayyorlash, olish, saqlash, tashish yoki o'tkazish, realizatsiya qilish, shuningdek, O'zbekiston hududiga olib kirish va chiqish, tranzit qilish harakatlari ma'muriy jazo qo'llanilganidan keyin sodir etilsa, BHMning 400 baravarigacha (136 000 000 so'm) miqdorda jarima yoki 3 yilgacha axloq tuzatish ishlari yoki 5 yilgacha ozodlikni cheklash, ozodlikdan mahrum qilish bilan jazolanadi. Bunday harakatlar ko'p miqdorda yoki uyushgan guruh tomonidan sodir etilsa, 7 yildan 12 yilgacha ozodlikdan mahrum qilish mumkinligi belgilanmoqda.

Qayd etilishicha, ushbu moddada nazarda tutilgan qilmishlarni sodir etgan shaxs o'z ixtiyori bilan aybini bo'yniga olish to'g'risida hokimiyat organlariga murojaat qilsa va huquqbuzarlik ahyolarini topshirsa jazodan ozod qilinadi.

Albatta, bu bo'yicha keskin jazolar taklif qilinayotgani bejiz emas. BMT ma'lumotlariga ko'ra, dunyoda nikotin va tamaki mahsuloti iste'molidan har yili 5,4 million kishi o'lim topyapti. Bu har 6 soniyada 1 kishi hayotdan ko'z yumyapti deganidir. Mutaxassislar fikricha, zudlik bilan choralar ko'rilmasa, 2030-yilga borib kashandalik har yili 8 million kishining umriga zomin bo'ladi.

Ha, chindan ham nikotin o'ta zararli hisoblanadi va uning giyohvandlik ta'siriga

qaramlik, xotira susayishi, konsentratsiya yo'qolishi, o'qish qobiliyati va xatarli nevroz buzilishi kuzatiladi. Yoshlarimizga ertangi kun egalari sifatida qaraydigan bo'lsak, ularning kelajagiga befarq bo'lmasligimiz zarur. Bunda, ayniqsa, yoshlar orasida tamaki mahsulotlari iste'moliga chek qo'yishimiz shart.

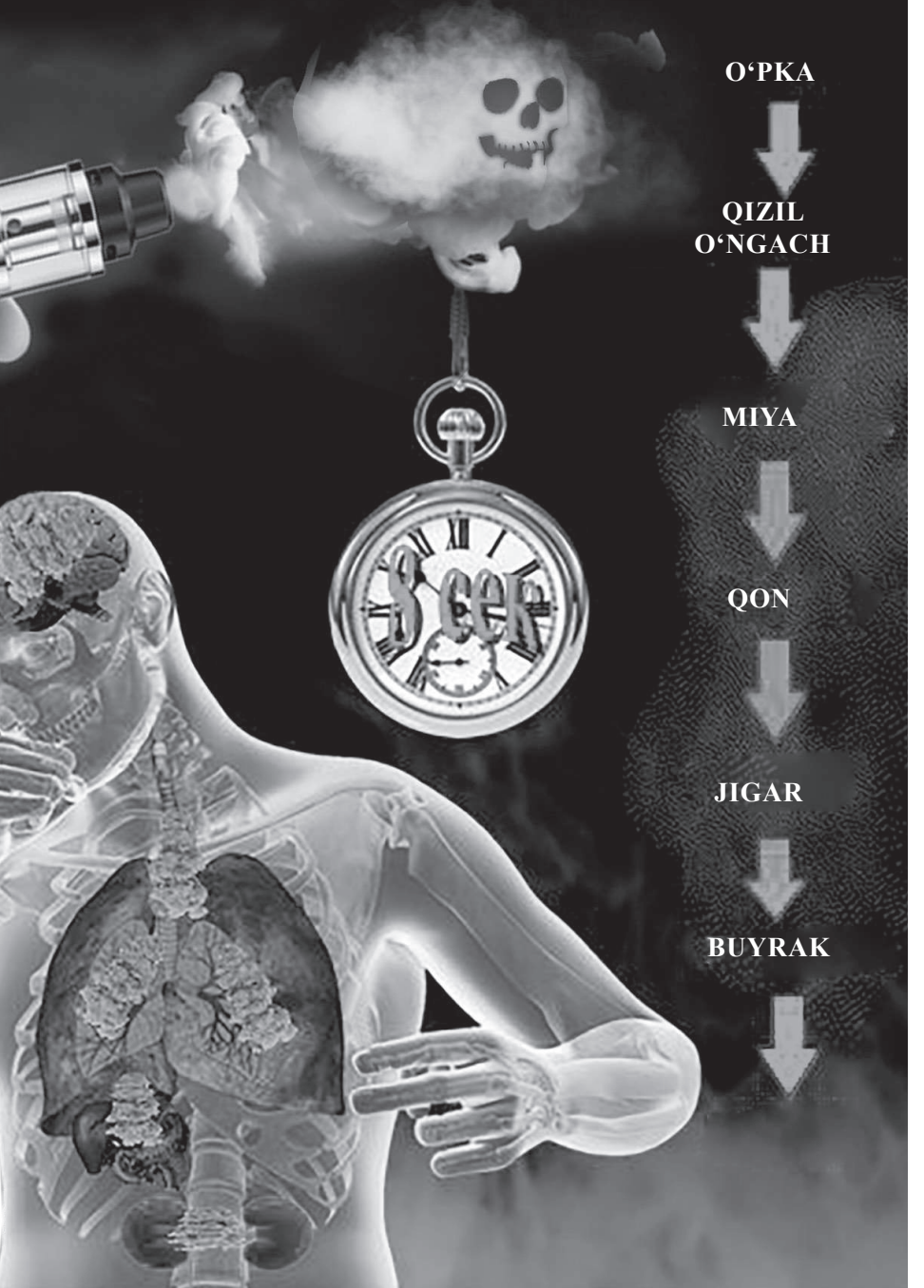
Keyingi yetti yillik tahlillar nikotin va tamaki mahsulotlarining «zamonaviy» yoki «innovatsion» turlari paydo bo'lganini ko'rsatmoqda. Nikotin yetkazib berishning elektron tizimlari, ular uchun suyuqliklar, gellar, elektron sigaretalar hamda tamakini qizdirish tizimlari shular jumlasidandir. Xavotirlisi, qizdiriladigan tamaki mahsulotlari mamlakatimizga kirib kelishi va aholi, ayniqsa, bolalar va yoshlar orasida ularni cheksh keskin ko'paygan. Xususan, 2021 – 2023-yillarda mamlakatimizga qiymati 28,5 mln. dollarlik 5,4 mln. dona elektron sigaretalar import qilingan bo'lib, bu ko'rsatkich avvalgi yillarda nisbatan 80 baravarga oshgan.

Tahlillarga ko'ra, elektron sigaretalarni chekuvchi o'smirlar va yoshlar salmog'i katta yoshdagilarga nisbatan uch barobar ko'p. Eng achinarlisi, maktablarning yuqori sinf o'quvchilari orasida elektron sigaretalarga qiziqish kuchaygan. Xususan, 26,6 ming o'g'il bola va 8,6 ming nafar qiz chekisha moyil.

Maktab va jamoat joylarida o'tkazilgan reydlarda o'quvchilardan olingan elektron sigaretalar soni yildan-yilga tobora oshib borayotgani aniqlandi. 2019-yilda 6 ta, 2020-yilda 27 ta, 2021-yilda 31 ta, 2022-yilda 856 ta, 2023-yilda esa 1040 ta shunday holat aniqlangan.

18-29 yoshdagi aholi orasida tamakini qizdirish tizimidan foydalanish darajasi (252 ming nafar) 30-69 yoshdagi aholiga (94,2 ming nafar) nisbatan 2,5 baravardan ko'paygan. Agar zarur choralar ko'rilmasa, kelgusida yosh avlodning har beshinchisi nikotining qaramlikdan aziyat chekadigan bo'ladi.

Ushbu ko'rsatkichlar tamaki sanoati marketing strategiyasi natijalari bo'lib, elektron sigaretalar va tamakini qizdirish tizimlarini «xavfsiz, zarari

kam, xushbo'y, odatiy sigareta chekishni tashlashga yordam beradi» kabi yolg'on reklamalar aslida xorijda ommalashayotgan «submadaniyat»ni aholiga, eng avvalo, yoshlarimizga singdirishga qaratilgan tahdididir.

Tamaki kompaniyalari oxirgi yillarda Internetdagi reklamalarga ajratilgan byudjetni 12-15 baravarga oshirgan. AQSH va Kanadada ushbu maqsadlarda yiliga 2 mln. dollar sarflanmoqda.

Dunyo mamlakatlarida elektron sigaretalar aylanmasini tartibga solishda huquqiy jihatdan turlicha yondashiladi. Buning natijasida quyidagi misollarda ham ko'rish mumkin.

Braziliyada elektron sigaretalar sotish qonun bilan taqiqlangan. Janubiy Koreyada elektron sigaretalar sotishga qonunchilikda ruxsat berilgan bo'lsa-da, tamaki mahsulotlariga belgilangan cheklovlar elektron sigaretalarga ham taalluqli. Buyuk Britaniya qonunchiligida elektron sigaretalar iste'mol mahsuloti sifatida tavsiflanadi. Odatiy sigareta chekuvchilarga chekishni tashlashlari uchun elektron sigaretalar cheksh tavsiya etiladi. Buning natijasida, katta yoshdagilar orasida elektron sigaretalarni har kuni chekadigan aholi ulushi Braziliyada 0,4 foiz, Janubiy Koreyada 2,8 foiz, Buyuk Britaniya esa 9,4 foizni tashkil etgan. Demak, elektron sigaretalar aylanmasini qat'iiy tartibga solish ularni yumshoqroq tartibga solishga qaraganda ancha samarali hisoblanadi.

Umuman, dunyoning 119 ta

mamlakatida elektron sigaretalarning aylanmasi tartibga solingan, 35 ta davlatda esa batamom taqiqlangan. Jumladan, Argentina, Braziliya, Shimoliy Koreya, Hindiston, Eron, Iroq, Norvegiya, Singapur, Turkiya, Turkmanistonda. Qo'shimiz Qozog'istonda ham yaqinda elektron sigaretalarni taqiqlash to'g'risidagi qonun qabul qilinib, aybdorlar 50 sutkagacha qamalishi yoki 2 yildan 5 yilgacha ozodlikdan mahrum qilinishi belgilandi. Qirg'izistonda, shuningdek, Fransiya, Belgiya, Buyuk Britaniya, Irlandiya kabi Yevropa mamlakatlarida ham elektron sigaretalarni taqiqlash masalasi ko'rib chiqilmoqda. Germaniya esa ushbu mahsulotlarni butun Yevropa Ittifoqi bo'yab taqiqlash tarafdori. Bunday ko'rsatkich va raqamlardan, eng muhimi ushbu illatga nisbatan munosabatdan esa to'g'ri xulosa chiqarmaslik yumshoq qilib aytganda kelajak yuziga tuflash bo'ladi.

Muxlisa ERGASHEVA,
partiya Markaziy kengashi bo'lim boshlig'i

Argentina, Braziliya, Shimoliy Koreya, Hindiston, Eron, Iroq, Norvegiya, Singapur, Turkiya, Turkmanistonda. Qo'shimiz Qozog'istonda ham yaqinda elektron sigaretalarni taqiqlash to'g'risidagi qonun qabul qilinib, aybdorlar 50 sutkagacha qamalishi yoki 2 yildan 5 yilgacha ozodlikdan mahrum qilinishi belgilandi.

egaligi hamda psixologik, jismoniy qaramlikni keltirib chiqarishi isbotlangan. Ushbu xavf kokain, heroin, alkohol va kannabisga qaramlikdan ham yuqoriroqdir.

Bilamizki, o'smirlar miya rivojlanishida hal qiluvchi davr sanaladi. Nikotin ta'sirida kuchli

✓ Ta'lim

Pedagoglar attestatsiya natijalarini qanday bilishi mumkin?

Respublika bo'yab Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi tizimidagi ta'lim muassasalari pedagoglarining malaka test sinovlari bo'lib o'tmoqda. Attestatsiyada ishtirok etish uchun 243 ming nafardan ortiq pedagog onlayn ariza topshirgan bo'lib, ularning 202 ming nafaridan ortiq attestatsiyada ishtirok etishi kutilmoqda.

Attestatsiyasiga tayyorgarlik ko'rish va pedagoglarga malaka toifasini berishning yangi tartibi – pedkadr.uzedu.uz elektron platformasi ishlab chiqildi. Yangi tartibga ko'ra, sinovlar ikki bosqichda amalga oshiriladi. Birinchi bosqichda mutaxassislik fanidan pedagoglarning bilimi (bilish, qo'llash, mulohaza qilish ko'nikmalari), ikkinchi bosqichda ularning pedagogik mahoratlari baholanadi. Sinov materiallari soha mutaxassislari, olimlar va amaliyotchi pedagoglarni jalb qilgan holda testologiya me'yorlari asosida ishlab chiqilgan. Belgilangan mezonlar asosida 42 ta fandan uchta tilda (o'zbek, rus, qoraqalpoq) 30 mingga yaqin nazorat sinov materiallari tayyorlandi. Attestatsiya natijasiga ko'ra, pedagog kadrlarning oylik ish

haqlariga kiritiladigan o'zgarishlar avtomatik tarzda hisoblab chiqarilishi uchun UzASBO yoki boshqa moliyaviy hisob-kitob dasturlariga, natijalar QR-kod qo'yilgan elektron shakldagi pedagoglarning shaxsiy kabinetlariga yuboriladi. Bugungi kunda umumta'lim maktablarida jami 525 ming 737 nafar pedagog faoliyat yuritmoqda. Ularning 53 ming 914 nafari oliy, 101 ming 751 nafari birinchi, 126 ming 759 nafari ikkinchi malaka toifali, 177 ming 122 nafari mutaxassis lavozimiga ega. 66 ming 191 nafari esa toifasiz (o'rta-maxsus ma'lumotli). Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi tomonidan pedagog kadrlarni attestatsiyadan o'tkazish jarayonlarini shaffof tashkil etish maqsadida test sinovlarini to'g'ridan to'g'ri efir (real vaqt rejimida) orqali kuzatib borish

imkoniyati yaratildi. So'nggi besh yillikda malaka toifalari dinamikasida yuqori toifali o'qituvchilar soni ortib, quyi toifali o'qituvchilar soni kamayib bormoqda. Misol uchun, 2020-yilda 5,8 ming nafar, 2021-yilda 10,5 ming nafar, 2022-yilda esa 33,9 ming nafar pedagog oliy malaka toifasiga ega bo'lgan. Xulosa o'rinda aytish lozimki, ta'lim sifatini oshirishda o'z ustida tinimsiz ishlaydigan, bilimi va tajribasi yuqori bo'lgan o'qituvchilarning o'rni beqiyos. Yangi attestatsiya tizimi aynan ana shunday malakali o'qituvchilar sonining ortishi va buning natijasi o'laroq, mamlakatimizda ta'lim sifatining yanada oshishiga xizmat qiladi.

Muhayyo TOSHQORAYEVA,
O'ZA

✓ Kuting!

Akmal JUMABOYEV,
partiya Markaziy kengashi devoni rahbari

YANGI AVLOD VAKILLARIGA ENG KERAKLISI, BU ISHONCH!

Kelgusi sonlarda

“ Mamlakat miqyosida yoki har bir hudud uchun ayni shu sohada alohida platforma yaratilsa. Mazkur platformada ishonchli bo‘lgan barcha onlayn o‘quv kurslari integratsiyalangan holda joylashtirilsa maqsadga muvofiq bo‘lardi.

Bugun har 5 odamning biri «onlayn ustoz»lardan saboq o‘laypti, desak xato bo‘lmaydi. Gap nima haqida ketayotganini angladimgiz chamamda. O‘tgan yillarda psixologlar masofaviy maslahat berishni boshlashganda, ko‘pchilikka erish tuyulgandi. Buni qarangki, bugun o‘ramizda onlayn tarzda ustozlik qilmayotgan choyxonachilaru, farroshlar qoldi, xolos.

BIZGA YANGI PLATFORMA KERAK!

YO‘QSA, FIRIBGARLARNING «KETMONI UCHAVERADI»

Ayniqsa, telegram kanallarida 3 kunlik bepul marafon e‘lon qilib, onlayn kurslariga taklif qilayotganlarning oshig‘i olchi. Lekin firibgar «ustoz»larga uchramasangiz onlayn ta‘lim olish, turli kurslarga qatnashishning qulayliklari bisyor.

Misol uchun, o‘zingizga qulay vaqtda mashg‘ulotlarda qatnashasiz. Yo‘lkira sarflab issiq yoki sovuqda yurmaysiz. Ayniqsa, tushlikni ham «tekingina» udda qilasiz. Tanishlarim orasida onlayn shaklda til o‘rganayotganlari ko‘pchilik ekanini bilardimu, ammo hunar egallayotganlar ham borligini eshitib, tasanno deb yubordim. Axir hunar o‘rganish, ayniqsa, uni sir-asrorlarini ipidan ignasigacha o‘rgatish oson emasku... Ularning aytishicha bu

AQSHda magistratura bosqichidagi talabalarining 22 foizga yaqini, bakalavriat bosqichidagi talabalarining 11 foizi onlayn tartibda ta‘lim olishar ekan. Onlayn kurslar foydalanuvchilari o‘rtasida o‘tkazilgan so‘rovnomada akademik menejerlarning aksariyati (75 foiz) onlayn kurslardagi ta‘lim natijasi o‘fayn kurslar natijasi bilan bir xil yoki yaxshiroq ekan ta‘kidlangan. «Covid-19» pandemiyasidan keyin bizda ham onlayn ta‘lim

tashqari gumanitar fanlar, ijtimoiy fanlar, ta‘lim va o‘qitish, sog‘liqni saqlash va tibbiyot, biznes, shaxsni rivojlanishi, muhandislik, san‘at va dizayn bo‘yicha 1,2 millionga yaqin bepul kurslarni taqdim etib kelmoqda. Shuningdek, soha mutaxassislari milliy onlayn ta‘lim tizimini yangi bosqichga olib chiqish, bepul onlayn kurslar tashkil etish, bilimlarni tekshirish va sertifikatlar berish mexanizmlarini ishlab chiqish maqsadga muvofiq, deya ta‘kidlashmoqda.

Shu o‘rinda savol tug‘iladi. Xo‘sh, hamma onlayn o‘quv kurslari ham ishonchli? Qayd etilishicha, bugun har soniyada dunyo bo‘yicha 5-7 nafar fuqaro to‘lov kartalari vositasida virtual firibgarlik jablanuvchisiga aylanoqda. Bu jinoyat O‘zbekistonda ham keyingi yillarda axborot texnologiyalari rivoji, virtual (onlayn) xizmatlar ko‘paygani sari hisob raqamdan, plastik kartadan virtual pul o‘marish holatlar uchray boshladi. IIV ma‘lumotiga ko‘ra, 2023-yilda jami 104 096 ta jinoyat sodir etilgan bo‘lsa, shundan iqtisodiy jinoyatlar ulushi 43,6 foiz ekan. Iqtisodiy jinoyatga 18 492 ta firibgarlik, 14 851 tasi o‘g‘rilik, 5 660 ta

o‘zlashtirish yoki rastara yo‘li bilan talon-toroj qilish kiritilgan. Bular sirasiga onlayn kurslar bilan bog‘liq firibgarliklarni ham qo‘shish mumkin. To‘g‘ri, davlat ro‘yxatidan o‘tgan o‘quv markazlari tomonidan tashkil etilgan kurslar qonun doirasida faoliyat olib borayotgan bo‘lishi mumkin. Ammo ko‘p hollarda ma‘lum soha mutaxassislarning kurslarni oxiriga yetkazmayotgani kuzatilyapti. Bu esa o‘quvchilarning bilim olishga bo‘lgan qiziqishini so‘ndiribgina qolmay, kishilarga bo‘lgan ishonchini ham yo‘qotaypti.

Aksariyat hollarda treyderlik (moliyaviy aktivlarning o‘zgarishi, valyuta, aksiya hamda moliyaviy almashishlardan foydalanib, daromad olish)ni to‘liq o‘zlashtirmay turib, o‘zini shu kasb egasidek tanishtirish orqali firibgarlik bilan shug‘ullanishi holatlarini ham avj olgan. Qonun himoyachilari tomonidan tizimli ishlar olib borilayotganiga qaramay, bu boradagi «chuv tushurish»lar kamayayotgani yo‘q. Bu odamlarni hushyorlikka chorlovchi ogohlilik «qo‘ng‘iroqlari» aks etgan videoroliklar targ‘ibotini ko‘paytirish kerak deganidir. Yana bir savol: dunyo tajribasida

samarali deb baholanayotgan onlayn kurslar bizning mintaqa uchun qanday ahamiyatga ega? Bu borada tadqiqot o‘tkazgan mutaxassislarning fikricha, elektron ta‘lim ayollarining mehnat bozoridagi ishtirokini oshirishda (mehnat bozorida ayollar ulushi 39,9 foizni tashkil etadi) qulay ta‘lim shakli sanalmoqda. Bu usul nogironliq bo‘lgan shaxslarga ham oliy ta‘lim olish uchun keng imkoniyatlar yaratib, mamlakatda oliy ta‘lim bilan qamrab olish darajasini oshirishga xizmat qilyapti.

Shu o‘rinda bir taklif: mamlakat miqyosida yoki har bir hudud uchun ayni shu sohada alohida platforma yaratilsa. Mazkur platformada ishonchli bo‘lgan barcha onlayn o‘quv kurslari integratsiyalangan holda joylashtirilsa maqsadga muvofiq bo‘lardi. Shunda onlayn kurslardan foydalanishni rejalashtirgan barcha, xususan, o‘quvchilarning bu boradagi firibgarliklardan jabr ko‘rishining oldi olingan bo‘lardi.

Mahbuba KARIMOVA,
«Milliy tiklanish» muxbiri
Mohira HAKIMOVA,
O‘zDJTU talabasi

IIV MA‘LUMOTIGA KO‘RA, 2023-YILDA JAMI 104 096 TA JINOYAT SODIR ETILGAN BO‘LSA, SHUNDAN IQTISODIY JINOYATLAR ULUSHI 43,6 FOIZ EKAN. IQTISODIY JINOYATGA 18 492 TA FIRIBGARLIK, 14 851 TASI O‘G‘RILIK, 5 660 TA O‘ZLASHTIRISH YOKI RASTARA YO‘LI BILAN TALON-TOROJ KIRITILGAN.

anchagina qulay. Qanday ob-havoda bo‘lsangiz ham biror transportda, tirbandlikda yurmaysiz. Qiynalmaysizu, lekin jonli muloqot bilan hunar egallash baribir yaxshida. Manbalarda keltirilishicha,

kuchaydi. 2022-yilning oktyabr oyida Coursera va O‘zbekiston o‘rtasida IT ta‘lim sohasida hamkorlik memorandumini imzolangan edi. Platforma 2023-yildan boshlab informatika, matematika, dasturlash, bundan

✓ Nuqtayi nazar

Tarbiyaviy kontentga ehtiyoj katta, chunki...

Eldar ASANOV

Bir-ikki bor xususiy telekanallardagi «tarbiyaviy» teleseriallarni tanqid qilgandim. Endi e‘tibor bersam, o‘zbek televideniyesida bunday ruhdagi teleshoular ko‘payib ketibdi – deyarli har bir xususiy kanalda bor, davlat kanallarida esa bu mavzu asosan turli ko‘rsatuvlar doirasida ko‘tariladi. Aslida bunday shoularda ko‘tariladigan mavzularning bir qismi – yoshlarning telefonga berilib ketishi, Internetdagi turli trendlarga kirib ketib qolish, oilaviy munosabatlarga, bola tarbiyasiga kam e‘tiborli bo‘lish bilan bog‘liq. Ingliz tili kitoblarda, maqolalarda, shou va podkastlarda ham Internetga berilib ketish, reallikdan uzilish muammosi, ijtimoiy ko‘nikmalar yo‘qolish borayotgani haqida ko‘p gapiriladi. Ammo bizda bu muammolar haqida shunday ohangda gapiriladiki, har yerdan arzon ma‘naviyatchilikning hidi kelib turadi: internetning zarari millat fojiasi darajasiga ko‘tariladi, umuman Internetni yo‘q qilish, taqiqlash taklif qilinadi, allaqanday fitna, konspirologiya qidiriladi. Hatto «Internet otlig‘ ajdarho» degan she‘rlar ham yozib tashlanadi. Aytmoqchi bo‘lganim, o‘zbek TVda, Internetda to‘g‘ri muammolar ko‘tarilsa, ham, noto‘g‘ri yondashuvlar taqdim etiladi. Internet insoniyat hayotiga mislsiz o‘zgarishlar olib kirdi. Buni inkor qilib ham, internetdan to‘liq voz kechib ham bo‘lmaydi. Ammo har qanday innovatsiyaning salbiy jihati bo‘ladi. Ya‘ni Internet bilim olish, muloqot qilish, biznes yuritish bo‘yicha berayotgan imkoniyatlari qatorida odamlarda arzon dofaminga bog‘liqlik, hayotiy ritmi izdan chiqarib, ruhiy buzilishlar keltirib chiqaryapti. Bu narsalarni

to‘g‘ri tushunib, mutaxassislarga murojaat qilib, oltin o‘rtaliqni izlash, har narsadan me‘yorida foydalanish kerak deb o‘ylayman. Muammolarni bunday og‘ir-bosiq muhokama qilish va murosali qarorlar qabul qilishda bizga ma‘naviyatchilik ritorikasi – arzimans narsalarga vahima ko‘tarib, «millat o‘ldi, tugadi, barbod bo‘ldi!» qabilidagi oh-vohlari xalaqit beradi. His-tuyg‘ularga berilib, eng kichik muammo ham fojia deb ko‘rsatilgach, taklif etiladigan choralar ham keskin bo‘ladi. Zamonaviy o‘zbek didaktikasidan o‘rin olgan yana bir muhim mavzu bor – an‘anaviylik, oila, kelin-qaynona munosabatlari. Bu mavzular ham, yuqoridagilari ham o‘zbek jamiyatidagi dissonansni ko‘rsatadi. Ko‘plar zamonaviy odamlarday maza qilib, texnologiyalardan, boshqa yutuqlardan bahramand bo‘lib yashagisi keladi, ammo oila unaqa bo‘lishi kerak, kelin bunaqa bo‘lishi kerak, internet ajdarho degan stop-signallar rivojlanishga to‘siq bo‘laveradi. Bu ikki dunyoni murosaga keltirib berishi lozim bo‘lgan ziyolilar-u, kontent ishlab chiqaruvchi qatlam asosan yuqorida aytilgan vahimani ko‘taruvchi va har narsani taqiqlashda yechim ko‘ruvchi konservatorlardan yoki «auditoriyaga yoqadi» degan xayolda konservativ trendlarga ergashadiganlardan iborat. Natijada o‘sha murosani topa olmay, nimani qabul qilishni, nimadan voz kechishni, hatto hayotini qanday qurishni bilmay yurganlar ko‘paymoqda. Tarbiyaviy kontentning ko‘payib ketishi ana shunday ijtimoiy vaziyatdan dalolat, menimcha – hayot o‘zgarayotganiga va bu o‘zgarishlarga moslasha olmayotganimizga bir reaksiya.

✓ Nigoh

Suvni TEKIN deb o‘ylasangiz, adashasiz

Ichimlik suvi muammosi bugungi kunda butun dunyoda dolzarb masalaga aylanib bormoqda. Quvurdan oqib kelayotgan suv bilan tomorqamizni sug‘orayotganda, mashinamizni yuvayotganda, albatta, bu haqda o‘ylashimiz kerak. Eng yomoni, suvni hisob-kitobsiz ishlatganimiz yetmagandek, pulini to‘lashni ham unutamiz. Suv ta‘minotidan eshigimizni qoqib, to‘lovlarni so‘rab kelganda esa, yoqa yirtib janjal ko‘taramiz.

Xususan, ma‘lumotlarga ko‘ra, Qashqadaryo viloyatida foydalanilgan ichimlik suvi va ko‘rsatilgan kanalizatsiya xizmatlaridan muddati o‘tgan umumiy qarzdorlik jami 82 milliard so‘mni tashkil etadi. Shundan 37 milliard so‘mi Qarshi shahri hissasiga to‘g‘ri keladi.

Mazkur raqamlar «Qashqadaryo suv ta‘minoti» aksiyadorlik jamiyati tomonidan qarzdorlikni bartaraf etish bo‘yicha shtab tashkil etishi va bu borada qonuniyligni ta‘minlashni talab etmasdan qolmadi. O‘rganishlar davomida ichimlik suvidan qarzdorlar orasida o‘ziga to‘q, daromad manbai aniq bo‘lgan aholi vakillarining borligi, ularning turli vaj va bahonalar bilan suv haqini to‘lamaslikka harakat qilayotgani dilni xira qiladi. Nazoratxilar bilan yoqalashigacha borayotgan va hatto ularga turli tazyiq va bosimlarni oshirayotgan ba‘zi iste‘molchilar tomonidan ko‘rsatilayotgan xurmacha qiliqlar o‘tkazilayotgan reytd davomida bir necha bor kuzatiladi.

Viloyatning Nishon, Qarshi tumani va Qarshi shahri hududida o‘tkazilgan nazorat reytd tadbirlari davomida fuqarolar tomonidan ichimlik suvidan qononga xilof ravishda foydalanilayotgan va hatto sug‘orish ishlarida ishlatilayotgan holatlar ham kuzatildi. To‘lovlarni to‘lashdan bo‘yin tovlab kelayotgan fuqarolarga nisbatan olib borilgan tushuntirish ishlari davomida ularning ba‘zilar holatni tushunib, to‘lovlarni amalga oshirishgan bo‘lishsa, boshqa bir vaziyatlarda janjal chiqarishga urinib, atrofdagilar e‘tiborini tortishga urinishlar ham bo‘ldi.

Foydalanilgan ichimlik suvi uchun hisoblagich o‘rnatishga e‘tiborsizlik qilib kelgan, biroq to‘lovga kelganida buni tushunmaganlikka olib, qarzdorlikni assosiz, deya baholashdi. Biroq bu ularga foyda bermadi, qarzdor iste‘molchilar tarmoqdan uzib qo‘yildi.

Toza ichimlik suvi ta‘minoti dunyo bo‘yicha murakkab masalaga aylanib borayotgan bir paytda uni behuda isrof qilish, to‘lovlarni to‘lashdan bo‘yin tovlash sohaga ilg‘or texnologiyalarni joriy etish, innovatsion loyihalarni tadbiiq etishga to‘sqinlik qilmasdan qolmaydi. Qolaversa, bugun xonadonlarimizga to‘xtovsiz oqib kirayotgan obi hayotning davomiy bo‘lishini istasak, suv haqini to‘lashni, bu esa har birimizning fuqarolik burchimiz ekanligini unutmasligimiz lozim

O‘imas BAROTOV

Бу мутахассис барча IT мутахассисликлари орасида энг кучли «айтишник» ҳисобланади. Унинг вазифаси Интернетдаги ахборот оқимини таҳлил қилиш ва улар асосида янги қондалар яратишдир.

КАНДАЙ КАСБ ТАНЛАШНИ БИЛМАЯПСИЗМИ?

УНДА КЕЛАЖАК КАСБЛАРИ БИЛАН ТАНИШИНГ!

XXII аср чиндан ҳам рақамли технологиялар асри. Шунинг учун ҳам бугун турли соҳаларни рақамлаштириш ёки автоматлаштириш, иш жараёнларини масофадан туриб бошқариш ва назорат қилиш оддий ҳолга айланди. Футуристар (келажакни башорат қилувчилар) нинг айтишича, эндиликда ҳеч бир давлатда, ҳеч бир соҳа инновацион технологияларсиз ривожланмайди. Демак, келажакда энг зарур касблар, шубҳасиз, рақамли технологиялар билан боғлиқ бўлади. Ҳозир эса тақчил саналадиган касблар қаторида оддий дастурловчи, маркетинг, дизайнер муҳандис, онлайн ўқитувчи, робототехника ва сунъий интеллект (AI) мутахассиси каби бевосита рақамли технологиялар билан алоқадор касблар туради. Табиийки, инновацион технологиялар таракқиёти кўплаб анъанавий касбларнинг автоматлаштирилишига имкон бериши билан бир қаторда, янги мутахассисликларга бўлган талабни ҳам оширмоқда. Масалан, бугун сунъий интеллект (AI) ва рақамли маълумотлар таҳлили бўйича мутахассисларга эҳтиёж катта. Шундан келиб чиқиб, келажакда катта эҳтимол билан талаб юқори бўлиши кутилаётган касбларнинг топ 10 талигини кўриб чиқаск:

МОБИЛ ҚУРИЛМАЛАР МУТАХАССИСИ

Замонавий смартфонлар орқали амалий иш жараёнларини бошқариш бугун оддий ҳол. Бу соҳани ўзлаштириш учун бошланғич дастурлаш ва ижтимоий тармоқларнинг ривожланиш тамойиллари бўйича керакли билим ҳамда кўникмаларга эга бўлиш талаб этилади. Олинган кўникмалар асосида маркетинг ва СММ йўналиши соҳасида ҳам фаолият юритиш мумкин бўлади.

ОНЛАЙН ЎҚИТУВЧИ

Ўқитувчилик касби ҳар доим долзарб касблардан бўлган ва шундай бўлиб қолади ҳам. Чунки соҳа мутахассисигина кимгадир ниманидир ўргата олади. Лекин бугун онлайн билим улашиш омалашяпти. Бас шундай экан, онлайн ўқитувчилик касбига эҳтиёж юқори бўлаверади.

НУТРИЦИОЛОГ ЁКИ ДИЕТОЛОГ

Кўплаб касалликларнинг илдири нотўғри овқатланиш билан боғлиқ эканлиги энди-энди тан олинмоқда. Талабга кўра, эҳтиёж ҳосил бўлганидек, тўғри овқатланиш рақамли тузадиган мутахассисларга ҳозир эҳтиёж катта. Бундай мутахассис нафақат инсон танаси тузилиши ҳақида мукамал билимга

эга бўлиши, шу билан бирга генетика, биокимё ҳамда озик-овқат билан боғлиқ ишлаб чиқариш янгиликларидан мунтазам хабардор бўлиб бориши керак. Дорилар ва озик-овқатларда кимёвий моддалар кўпайгани сайин, келажакда нутрициолог, диетолог ва ҳатто ноанъанавий даволовчи табибларга ҳам талаб ортаверади.

РОБОТОТЕХНИКА МУТАХАССИСИ

Бугун роботлар соноат ва ишлаб чиқаришда инсонни оғир юмушлардан озод қилмоқда. Бунда тезлик билан бирга хавфсизлик ҳам ошади. Лекин бошқа томондан инсон ишсиз қолиши мумкин. Роботларни бошқариш кўникмасига эга мутахассис учун эса ишдан хайдалиш хавфи бўлмайди.

БИГ ДАТА ТАҲЛИЛЧИСИ

Бу мутахассис барча IT мутахассисликлари орасида энг кучли «айтишник» ҳисобланади. Унинг вазифаси Интернетдаги ахборот оқимини таҳлил қилиш ва улар асосида янги қондалар яратишдир. Мисол учун, келажакда бизнес қандай ривожланади, одамларга энг зарур маҳсулотлар нималар бўлиши мумкин... Булар ушбу касб эгаси учун чўт эмас. Ҳатто тадбиркорлар ўзлари

учун керакли маълумотларни айнан Дата таҳлилчиси аргументларидан олишлари ва унинг таклифлари асосида иш юритишлари мумкин.

ЭКОЛОГ-МУҲАНДИС

Ўз номига кўра, бу касб эгаси табиат ва иқлим ўзгаришлари билан боғлиқ муаммоларни ҳал этиш, агроф муҳитни асраш, қамайиб бораётган табиий ресурслар ўрнини технология ёрдамида бошқа сунъий ресурсларга алмаштириш каби фаолият билан шуғулланади. Бу касб бевосита илмий ёндашувни талаб этгани учун эколог-муҳандислар йирик халқаро ташкилотлар билан бирга иш олиб борадилар. Кимё, IT, биология, муҳандислик каби касблар умумлашмасидан иборат бўлган бу соҳа вақилга келажакда давлат миқёсида талаб юқори бўлиши кутилмоқда.

ВИРТУАЛ ОЛАМ ДАСТУРЧИСИ

Бу касб эгаси бир вақтнинг ўзида бир неча ижодий соҳаларда фаолият юритиш имконига эга. Жумладан, кино соҳасида турли образлар, жойлар, табиат каби қиёфа ва макон билан боғлиқ лойиҳаларни яратиш, архитектурада уйлар, янги қурилиш объектларининг тахминий кўринишларини, соғлиқни сақлаш йўналишида инсон

организмида касаллик оқибатида кечадиган ёки операциялар жараёнида кутиладиган ўзгаришларнинг виртуал кўринишини, соноат соҳасида маҳсулотлар лойиҳаларини яратиш айнан ушбу касб эгаларига боғлиқ. Бу касб эгасини IT мутахассиси ёки видео ишлаб чиқариш, график дизайн, веб-дизайн ва ижтимоий медиа менежменти каби касблар умумлашмасини ўзлаштирган мутахассис дейиш ҳам мумкин.

ОНЛАЙН ХИРУРГИЯ ОПЕРАТОРИ

Онлайн хирургия оператори – инсонни операция қиладиган роботни масофадан бошқаради. Юқорида айтиб ўтганимиздек, ҳар бир соҳада автоматлаштириш авж олаётган давримизда масофадан туриб операция қилиш ҳам оддий ҳол бўлиб қолди. Шу маънода бу касб эгаси тиббиёт ва дастурлашнинг билимдони бўлиш керак.

ТАЙМ-МЕНЕЖЕР

Бу касб эгалари ҳар қандай соҳа вақили учун маҳсус “вақтни тежаш дастури”ни яратадилар. Улар тузган дастур асосида ўз касбининг лидерига айланишининг мумкин. Тайм-менежернинг асосий вазифаси

– мақсадни аниқ белгилаш, муҳим вазифаларни тартиб асосида режалаштириш ва иш суръатини таҳлил қилиб боришдир. Бир сўз билан айтганда, тайм-менежер қорхонанинг (ёки индивидуал шахнинг) иш фаолиятини тўғри бошқарувчи мутахассисдир.

ҚАЙТА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ МУТАХАССИСИ

Ҳозирда кийимларни қайта ишлаш бўйича маълум бир мутахассислар иш олиб боришмоқда. Озик-овқатларни чиритиб, ўғит тайёрлаш масаласи устида ҳам анча йиллар олдин илмий ишлар бошланган. Лекин бу амалий ишлар денгиздан томчи, ҳолос. Шу боис, келажакда кимё ва биология соҳаси билимдонлари ва қайта ишлаб чиқариш бўйича янгиликлар жорий этишга талаб юқори бўлиши табиий.

Шоҳида ЭШОНБОЕВА

ДИҚҚАТ! ТАНЛОВ!

«МИЛЛИЙ ТИКЛАНИШ» ИЖТМОИЙ-СИЁСИЙ ГАЗЕТАСИ ЮҚОРИ СИНФ ЎҚУВЧИЛАРИГА САБОҚ БЕРАЁТГАН ЎЗБЕК ТИЛИ ВА АДАБИЁТИ ЎҚИТУВЧИЛАРИ ЎРТАСИДА

«ЎЗБЕК ТИЛИ – МЕНИНГ ТИЛИМ»

МАВЗУСИДА ИНШОЛАР ТАНЛОВИНИ ЎТКАЗАДИ.

ҒОЛИБ

20

МИЛЛИОН

сўм пул мукофоти билан тақдирланади.

ЮТУҚЛАР ҒОЛИБ ҲАМДА ОМАДЛИ УСТОЗЛАРГА

2024

йилнинг сентябрь ойида – Ўқитувчи ва мураббийлар байрами арафасида топширилади.

ШУНИНГДЕК, ТАНЛОВДА 30 НАФАР ҚЎШИМЧА НОМИНАЦИЯЛАР БЎЙИЧА ҲАМ ҒОЛИБЛАР АНИҚЛАНАДИ.

Танлов ҳомийлари билан танишинг:

«МИЛЛИЙ ТИКЛАНИШ» ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИ
ҲУЗУРИДАГИ ЎЗБЕК ТИЛИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ЖАМҒАРМАСИ

Мурожаат учун: (90) 245-18-10

